

Birger Baug over zijn Noorse thrillerdebuut *Straf*

Literaire wraak op pesters

UTRECHT – Hij zou zichzelf vergelijken met Camilla Läckberg, Liza Marklund of Åsa Larsson. Maar vergelijkingen zijn eigenlijk overbodig bij thrillerauteur Birger Baug, met zijn atypische politie-inspecteur en toegewijde vader Halvor Heming, een Noorse, buitengewoon moderne variant op men neme Inspector Lewis. De literaire thriller *Straf* gaat over kinderen die worden gepest. Birger Baug: 'Ik kom op voor de buitenbeentjes in de maatschappij.'

De aloude conservatieve, beetje muffige politie-inspecteur kan wel inpakken als het aan Birger Baug ligt. Niet meer van deze tijd. Maak kennis met de Moderne Man anno 2010, die naast zijn reberchewerk ook zorgtaken vervult. Politie-inspecteur Halvor Heming houdt in Oslo alle ballen in de lucht: drie kinderen, een ambitieuze carrièrevrouw, werkdruk op de zaak, en dat alles in de schaduw van zijn eigen verleden.

Moderne held

Zijn vrouw is hooggeplaatst ambtenaar bij het Noorse ministerie van Volksgezondheid, ook geen kattenpis. Thuis wisselen ze de verantwoordelijkheden dus af, zowel in emotioneel als in praktisch en financieel opzicht. 'Hij staat continu voor uitdagingen', vertelt Birger Baug over zijn creatuur. 'Wanneer gaat zijn werk voor en wanneer staat hij aan de zijlijn van een voetbalwedstrijd van zijn zoon? Halvor wil zowel thuis als op het werk een held zijn.' Gedurende *Straf* komt dit moderne gezinsleven onder druk te staan. Een raadselachtige seriemoordenaar zet op verschillende plekken in Oslo zijn dodelijke handtekening. Dat lijkt te gebeuren in een zorgvuldig gekozen patroon.

Maar ja, wanneer zijn vrouw moet overwerken, zal hij toch eerder van zijn werk moeten vertrekken om de kinderen van school te halen, boodschappen te doen en het avondeten te bereiden. Wat gaat uiteindelijk voor? Zijn werk of zijn gezin? Of weet hij de balans te vinden?

Hemings idealen zijn te verklaren. 'Het lijkt wel alsof hij zijn vaders grillen wil compenseren, een extreem-linkse revolutionair die Kim Il Sung en Lenin aan zijn zoon voorlas', aldus de auteur. 'Halvor is ook maar een mens. Zijn eigen jeugd, maar ook de herkenning die hij voelt bij zijn kinderen, leidt er uiteindelijk toe dat hij zowel met slachtoffers als criminelen kan sympathiseren in de zaken die hij onderzoekt. Aan de ene kant heel handig, aan de andere kant erg zwaar. Maar het maakt hem menselijk en in elk

geval niet cliché. Het is iemand met wie je je kunt identificeren, dat merk ik vooral bij lezers van mijn eigen generatie.'

Boos

Met *Straf* zet Birger Baug het onderwerp pesten op de agenda, en dat komt voor hem niet uit de lucht vallen. 'Dit onderwerp komt voort uit een schokkend verhaal uit 1999, dat zich afspeelde in een westelijk deel van Noorwegen en ik destijds als journalist van nabij volgde. (Birger Baug werkte zeven jaar als journalist bij de Noorse krant *Dagsavisen*, red.) Arve, een Noorse tiener die is geadopteerd uit India, werd maandenlang afschuwelijk behandeld door een groep racistische Noren. Uiteindelijk werd hij zo op de kast gejaagd en achtervolgd door twee jongemannen, dat hij de lokale rivier in rende en twee dagen later dood in het water werd gevonden. Het proces dat hierop volgde, kon echter nooit een goed antwoord geven op

de vraag hoe Arve in het water terecht was gekomen. De twee jongens werden alleen veroordeeld voor hun bedreigingen. Dit betekent dat Arves familie nooit echt antwoorden heeft gekregen.'

Niet schuldig

'Hier kon ik van tijd tot tijd zó boos van worden, ik kon er gewoon niet van slapen 's nachts. Volgens mij heb ik veel van mijn gevoelens over deze zaak in *Straf* verwerkt. Later ben ik nog benaderd door Arves moeder, die me vertelde dat *Straf* ook zeker iets voor haar heeft betekend. Dat deed me goed.' Dat het boek iets losmaakt bij welke lezer dan ook, is het beste compliment dat de schrijver kan krijgen. 'Het doet me veel wanneer iemand zegt dat het lezen van mijn boek hem of haar echt persoonlijk heeft geraakt. Schrijven doe ik met twee achterliggende gedachten. Mijn boeken kunnen worden gelezen als "slechts" entertainment. Ik word blij van iedere lezer die me vertelt dat hij of zij de nacht heeft doorgehaald om mijn boek uit te lezen. Voel ik me totaal niet schuldig over, haha.

Daarnaast hoop ik dat de sociale uitdagingen die ik in mijn boeken beschrijf, de lezer aan het denken zullen zetten. Hoe gedraag ik me in zo'n situatie? Zou dat anders kunnen? Nog beter: dat je als volwassene terugkijkt op je schooltijd en je jezelf afvraagt: waarom kwam ik niet voor gepeste kinderen op? Waarom deed ik niets? Het zou mooi zijn als ouders scherper observeren op pestgedrag. Niet alleen om te voorkomen dat hun eigen kind wordt gepest, maar ook andersom. Het zou geweldig zijn als *Straf* daar ook maar iets aan kan bijdragen.'

Losers

Niet alleen *Straf* maar ook Birger Baugs volgende boek *Paradis Tapt* (voorlopig vertaald als *Verloren paradijs*) legt een maatschappelijk probleem op tafel: heroïneverslaving. Daar komt zeker de journalist achter de schrijver om de hoek kijken? 'Mijn journalistieke achtergrond heeft zeker bijgedragen aan mijn onderwerpskeuze, ja. Vanuit dat perspectief heb ik gewerkt met zowel het thema pesten als drugsverslaving. Ik ben ooit journalist

geworden om verschil te maken voor mensen die een soort "woordvoerder" nodig hebben, net als een hoop anderen die in de mediawereld werken. Hoeveel we ons ook maatschappelijk ontwikkelen, er worden altijd mensen buitengesloten als een soort 'losers'. Zit je eenmaal in die categorie, dan is het moeilijk om voor jezelf op te komen. De pers, schrijvers en anderen zouden die verantwoordelijkheid moeten nemen. Noem me ouderwets, maar ik geloof oprecht dat ook thrillerauteurs gedijen in het investeren van meer tijd en energie in het aan de kaak stellen van sociale kwesties. Daarmee bereik je volgens mij een breder publiek.'

Serie

Dat Birger Baug sociaal betrokken is, staat buiten kijf. Hij schrijft niet zomaar. '*Straf* voelt als een soort literaire wraak voor sommige slachtoffers van pestgedrag. Daarom heb ik geprobeerd een goedfunctionerende, moderne held te creëren, waar mijn generatie daadwerkelijk in kan geloven. Dat was mijn doel met het schrijven van dit boek.' Die moderne held kan nog wel even mee, als het aan zijn stichter ligt. *Straf* is het begin van een veelbelovende serie. Halvor Heming maakt zijn rentree in *Verloren paradijs*, dat op dit moment wordt gelanceerd op de Noorse markt. Een derde Halvor Heming-boek is alweer in de maak, want de auteur is van plan jaarlijks een boek uit te brengen. 'Geen idee hoeveel boeken er uiteindelijk in Halvor Hemings leven komen, maar voorlopig heb ik pas de oppervlakte aangeraakt. Ik kan alvast verklappen dat de persoonlijke druk waaronder Halvor komt te staan, zeker escaleert. Hou je hart maar vast voor het verrassende einde van *Verloren paradijs*.'

Straf verschijnt 1 juni 2010 bij A.W. Bruna Uitgevers. Birger Baugs tweede boek zal in 2011 in Nederland verschijnen.